

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
יום ב – ד' סיון תשע"ז
שבועות

כותרת

Ladies First

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

חג השבועות - יום ב'

Ladies First

שנת תשע"ז היא שנת יובל המאה להרבה אירועים היסטוריים.

"המהפכה הבולשביקית" - לפני מאה שנים הקומוניסטים עלו לשלטון ברוסיה, והביאו סבל למיליוני אנשים במשך שבעים שנה.

הצהרת בלפור" - בריטניה, שהייתה אז מעצמה עולמית, הכירה בכך שארץ ישראל היא הבית "הלאומי של העם היהודי

אבל הייתה עוד מהפכה, אומנם פחות מפורסמת, אבל הייתה לה השפעה אדירה על העתיד של העם היהודי. לפני מאה שנה קמה בלשוננו של הרבי: "אשה צדקנית שראתה והרגישה מה קורה עם הבנות בסביבתה והתחילה לעשות תנועה והשתדלות להקים בתי ספר לבנות" (שיחת ו תשרי תשל"ה שיחות קודש ח"א).

לאותה אישה קראו שרה שנירר.

עד לפני מאה שנה, בעולם היהודי ההורים דאגו לכך שהבנים ירכשו השכלה בחדרים ובישיבות, והבנות לעומת זאת רכשו את השכלתן בחוג המשפחה. רוב הבנות לא ידעו קרוא וכתוב, אך זה מה שהיה מקובל בעולם בכלל באותה תקופה. הבנות לא הלכו לבית ספר ולא למדו בצורה מסודרת.

כשהתחילה המהפכה התעשייתית וכל העולם השתנה, ובעולם בכלל בנות התחילו לרכוש השכלה פורמלית, נוצר מצב שהבנות למדו לימודי חול ולא למדו דבר בלימודי קודש

ואז קמה אותה אישה דגולה והקימה בקרקוב שבפולין את בית הספר היהודי הראשון לבנות. היא נתנה לבית הספר את השם "בית יעקב", והיום מאה שנה מאוחר יותר ישנם מאות בתי ספר פזורים ברחבי העולם בשם "בית יעקב".

מדוע היא קראה לבית הספר בשם הזה?

זה מביא אותנו לקריאת התורה של היום. בתחילת פרשת יתרו התורה מספרת לנו: "ומשה עלה אל האלקים, ויקרא אליו ה' מן ההר לאמור כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל".

מה הוא מבקש ממנו לומר לבני ישראל? "אתם ראיתם את אשר עשיתי למצרים... ועתה אם שמוע תשמעו בקולי... והייתם לי סגולה". במילים פשוטות, ה' אומר לעם ישראל: הוצאתי אתכם ממצרים כדי שתקבלו את התורה

חכמינו ז"ל, ששמו לב לכל אות בתורה, תמהו על הפסוק "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל". לכאורה זהו כפל לשון: "תאמר לבית יעקב" יש לה אותה משמעות כמו "תגיד לבני ישראל". מדוע התורה אומרת שוב את אותו הדבר?

"מביא רש"י מהמדרש: "תאמר לבית יעקב אלו הנשים... ותגיד לבני ישראל... פירש לזכרים (יתרו יט, ג)

יש כאן ציווי מיוחד למשה, שקודם ידבר עם הנשים - "בית יעקב", ורק אח"כ לגברים - "בית ישראל". לכן היא קראה לבית הספר "בית יעקב".

מדוע באמת הקב"ה ראה צורך מיוחד לשלוח את משה לדבר עם הנשים תחילה?

את השאלה הזאת שואל המדרש (שמו"ר כח, ב): "למה לנשים תחילה". עונה המדרש שלושה טעמים:

"לפי שהן מזדרזות במצוות". הנשים מקיימות את המצוות ביתר רגש והתלהבות מאשר א. נשים בטבען קשובות יותר לרוחניות, ויותר קרובות לקב"ה, ולכן ישמחו לקיים. הגברים מצוות.

ב. "כדי שיהו מנהיגות את בניהן לתורה". הנשים הן שמחנכות את הילדים, והחינוך בבית נקבע לפי האישה. לכן צריך קודם לשכנע אותן, כי אם הנשים יהיו בצד הנכון אז כל המשפחה תלך בדרך התורה.

ג. "אמר הקב"ה כשבראתי את העולם לא ציוויתי אלא לאדם הראשון, ואחר כך נצטוו חוה (מפיו) ועברה וקלקלה את העולם, עכשיו אם איני קורא לנשים תחילה הן מבטלות את התורה". ומוסיף בפרקי דרבי אליעזר (פמ"א): "אמר הקב"ה למשה לך אמור לבנות ישראל

אם רוצות לקבל את התורה, שמאדם הראשון יודע אני שדרכם של אנשים שהם הולכין אחר דעתן של נשים".

בבריאת העולם ה' ציווה את האדם לא לאכול מפרי עץ הדעת, והוא זה שמסר את הציווי לחוה וכולנו יודעים מה היה סוף הסיפור. חוה השפיעה עליו לאכול והוא אכל. וכתוצאה מכך הוא גורש מגען עדן וכו'. אמר הקב"ה שהכל קרה בגלל שהיא לא שמעה את הציווי מהקב"ה בעצמו, לכן הפעם הוא הורה למשה שידבר קודם לנשים, ואם הן תקבלנה את התורה אז זו "פוליסת ביטוח" שהיהדות תמשיך לדורות הבאים, כי הם ידאגו לכך שגם הבעלים וגם הילדים ילכו בדרך התורה.

אבל יש כאן משהו יותר עמוק. זה לא רק שהקב"ה פנה לנשים תחילה כי הוא רצה להבטיח שהגברים ישמרו את התורה, זה לא היה רק צעד טקטי וחכם, אלא הקב"ה רצה שנשים ילמדו תורה, ולכן לא רק שהן הוזמנו למתן תורה לשמיעת עשרת הדברות, אלא יתרה מזו, הקב"ה פנה אליהן תחילה.

מסביר הרב יונתן זקס, שאנו מוצאים בתנ"ך שתי הגדרות לתורה, שאחת מהם נאמרה בקשר לגברים ואחת בקשר לנשים.

בקשר לגברים אנו מוצאים אצל הנביא מלאכי, שהוא הנביא האחרון בתנ"ך, שם נאמר בקשר לכהנים שזוהי חברת גברים "תורת אמת היתה בפיהו" (ב, ו)

בספר משלי בסופו, בפרק שכולם מכירים מליל שבת, אותו שרים לפני הקידוש - "אשת חיל", נאמר על האישה: "ותורת חסד על לשונה". האישה משויכת ל"תורת חסד", והגבר ל"תורת אמת".

מה שמעניין הוא שבכל פעם שבתורה מופיעות המילים "אמת וחסד" יחד, המילה "חסד" תקדים את המילה "אמת".

למשל, כשאליעזר עבדו של אברהם הלך למצוא את השידוך ליצחק, כשהוא מצא את רבקה הוא הודה לה' ש"לא עזב חסדו ואמיתו מעם אדוני" (חיי שרה, כד, כז). קודם חסד ואח"כ אמת.

לפני שיעקב נפגש עם עשו הוא פונה לקב"ה בתפילה ואומר: "קטונתי מכל החסדים ומכל האמת". שוב, חסד לפני אמת.

כן בי"ג מידות הרחמים שאנחנו מכירים מתפילת יום הכיפורים, אנו אומרים שהקב"ה הוא
"ארך אפיים ורב חסד ואמת".

אם חסד תמיד מקדימה את האמת, לא פלא שהנשים מקדימות את הגברים בקבלת התורה.
מה שהנשים תורמות ללימוד התורה, זה שהתורה תהיה 'תורת חסד' מתוך אהבת ישראל
ורגישות לזולת ואז התורה היא 'תורת חיים'